venerūt cibos habuerunt: tamē cōſūpti iaʒ erāt: ⁊ ꝓpter
hoc non in p̄ma aut ſecūda die hoc fecit: ſed in tertia quā
do iā oia ſūt cōſūpta: vt prius ipſi in neceſſitate cōſtituti
cū ap̄lio ri deſiderio ſuſciperēt qđ fiebat. Mōſtrat aūt ꝙ
de lōge venerāt: ⁊ nihil eis reliquū fuerat: in hoc ꝙ dic:
Et dimit. eos ieiu. no. ne defi. in via. Cū āt nolit eos ieiu/
nos dimittere: iō tñ nō ſtatiʒ ſignū facit: vt ex hac interro
gatiōe ⁊ rñſione attētiores diſcipulos faciat: ⁊ fidē ſuam
oſtendāt dicētes: Fac panes. Et quāuis chriſtus plurima
fecerit vt miraculi priꝰ facti recordarētur: qꝛ fecit eos mi
niſtros: ⁊ partiti ſūt cophinos: adhuc tñ iperfectius diſ
poſiti erant. qđ pʒ per hoc qđ ſequit: Et di. ei diſci. Unde
ergo no. in deſerto pa. tan. vt ſatu. tur. tan. Ipſi quidē iſtu
ma cogitatione hoc dixerūt: per hoc tamē miraculū futu
rū inſuſpicabile faciētes. ne aliquis. n. ſuſpicaret ꝙ ab ali
quo propinquo caſtello accepti ſunt cibi: ꝓpter hoc mi/
raculū iſtud in ſolitudine fit multum a caſtellis diſtante.
Ipſe autē chriſtus vt diſcipuloꝝ erigat mentē: eos inter/
rogat vt ex modo interrogatiōis eos cōmemoret illoꝝ
que priꝰ facta ſūt. vñ ſequit: Et ait il. ieſus: Quot pa. habe
tis: At illi dixerūt ſep. ⁊ piſci. paucos. Nō āt addūt: Sed
hec quid ſūt inter tātos: ſicut antea dixerāt: iā. n. paulati
ꝓfecerāt: lʒ nō totū apprehendat ab eis. Admirare aūt i
ap̄lis viritatis amorē: qualr ipſi ſcribētes nō occultāt ſuos
ēt magnos defectꝰ. nō. n. ē quātalibet accuſatio: parū an/
te tali ſigno facto cōfeſtiʒ obliuiſci. Admirare aūt ⁊ aliā
ſapientiā eoꝝ qualiter vētrē ſuperabāt: nō multā mēc cu
rā faciētes. In eremo. n. exiſtētes: ⁊ per tres dies ibi mo
rātes: ſolū ſeptē panes ibi habebāt. Alia vō ſimiliter ꝑo
ribus fecit. eteniʒ recūbere eos fecit in terra ⁊ in manibꝰ
diſcipuloꝝ creſcere panes. vnde ſequit: Et prece. tur. vt
diſcū. ſuper terrā. HIE. De hoc autē ſupra diximꝰ ⁊ ea
dē repetere ocioſi ē: tm̄ in his que diſcrepant imoremur.
CHRY. Finis āt vtriuſqʒ miraculi nō ſimilis ē. Sequit
eniʒ: Et qđ ſuperſu. de frag. tu. ſep. ſpor. ple. Erāt āt q̄ mā
du. quatu. mi. ho. ex. paruu. ⁊ mulieres. Quare āt mino/
res fuerint reliquie i hoc miraculo ꝙ in p̄mo: ⁊ ſi nō tot
fuerint qui comederūt: Aut igit hoc ē: qꝛ ſporte cophinis
maiores erāt: aut ex diuerſitate rememorēt: ⁊ illius ⁊ hu
ius miraculi: ⁊ ꝓpter hoc tūc quidē fecit cophinos reliq̄a
rū numero eq̄les diſcipulis: nūc āt ſportas panibꝰ eq̄les
REMI. in hac āt euāgelica lectiōe cōſiderāda ē in xp̄o
operatio diuinitatis ⁊ humanitatis. per hoc. n. ꝙ turbis
miſeret: oñdit ſe humane fragilitatis affectionē habere.
In eo vō ꝙ multiplicauit: ⁊ turbas paſcit: oñditur diuini
tatis opatio. Deſtruitur ergo h̄ error Eutycetis qui in xp̄o
dicebat vnā naturā. AUG. de cō. euā. Sane vt ab re eſt
admonere i hoc miraculo ꝙ ſi aliquis euāgeliſtaruʒ hoc
dixiſſet: cōtrariꝰ ceteris putaret. Sed qꝛ illi q̄ miraculuʒ
de ſeptē panibꝰ narrauerūt: nec illud de quinqʒ tacuerūt
neminē mouet: ⁊ vtrūqʒ factū hoies intelligūt. Hoc ideo
diximus: vt ſicubi ſimile reperit factum a dño: qđ in ali/
quo alter alteri euāgeliſte ita repuguare videat: vt oino
ſolui nō poſſit: nihil aliud itelligat ꝙ vtrūqʒ factū eē ⁊ ali
ud ab alio ꝯmemoratū. GLO. Notādū āt ꝙ priꝰ dñs au
fert debilitates ⁊ poſtea cibat: qꝛ priꝰ ſūt remouēda pecca
ta: ⁊ poſtea aīa verbis dei nutrienda. HILA. Sicut
autem illa turba quā prius pauit iudaice credentiū conue/
nit plebi: ita hec populo gentium cōparatur. ꝙ vero qua/
tuor milia viroꝝ cogregantur: multitudo innumerabiliū
ex quatuor orbis partibus intelligitur. HIERO. Iſti
etiam non ſunt quinqʒ milia ſed quattuor milia: qui nume
rus ſemper in laudibus ponitur. ⁊ quadrāgulus lapis nō
fluctuat: nō ē inſtabilis: ⁊ ob hāc cauſam etiam euangelia
in hoc numero cōſecrata ſūt. In ſuꝑiori ergo ſigno quia
propinqui erāt: ⁊ vicini quinqʒ ſenſuū: nō ipſe dominus
eoꝝ recordat ſed diſcipuli. Hic āt ipſe dominus miſere/
ri ſe dicit eoꝝ: qꝛ triduo iā perſeuerāt cū eo: qꝛ. ſ. patri: fi/
lio: ſpirituiqʒ ſancto credebant. HILA. Uel quia oē
paſſionis dominice tempus cū domino agunt: ſiue quia
venturi ad baptiſmū confitentur ſe credere in paſſiōe ac
reſurrectione eiꝰ: ſiue quia toto paſſionis dominice tem
pore ieiunijs domino quadā cōpaſſionis ſocietate iun/
guntur. RABA. Uel hoc dicitur: qꝛ in toto ſeculo ter
tiū tempus eſt quo gratia datur: primū ante legem: ſecun
dū ſub lege: tertiū ſub gratia: quartū ē in celo ad quod tē
dens reficitur in via. REMI. Uel quia peccata cōmiſ
ſa per penitētiā corrigentes: cogitatione: locutione ⁊ ope
conuertuntur ad dominū. Has turbas noluit dominus
dimittere ieiunas ne deficerent in via: qꝛ peccatores per
penitentiā cōuerſi in curſu labētis ſeculi pereunt: ſi abſqʒ
ſacre doctrine pabulo dimittantur. GLO. Septē pa
nes ſunt ſcriptura noui teſtamēti: in quo gratia ſpūſancti
⁊ reuelatur ⁊ dat. neqʒ ſunt ordeacei vt ſupra: qꝛ non hic
vt in lege vitale alimentū: figuris quaſi tenaciſſima palea
tegitur. hic nō duo piſces: vt in lege duo iungebantur. ſ.
rex ⁊ ſacerdotes: ſed pauci. i. ſancti noui teſtamēti: qui de
fluctibꝰ ſeculi erepti ⁊ ſuſtinēt turbulentū mare: ⁊ exēplo
ſuo nos reficiūt: ne in via deficiamus. HILA. Turbe
āt in terrā recūbūt. nullis. n. legis operibꝰ fuerāt ante ſub
ſtrate: ſed peccatoꝝ ⁊ corporꝝ ſuoꝝ inherebant. GLO.
Uel ibi ſuper fenū: vt deſideria carnis cōprimātur: hic ſu
per terrā: vbi ⁊ ipſe mūdus relinqui p̄cipitur: vel mōs in
quo dñs reficit ē altitudo chriſti. ibi ergo fenū ſup terrā:
qꝛ ibi ē celſitudo chriſti: pp carnales carnali ſpe ⁊ deſide
rio tegit: hic remota oī cupiditate carnali cōuiuas noui te
ſtamēti ſpe permanētes ſolidatas continet: ibi quinqʒ mi
lia q̄ carnales quinqʒ ſenſibus ſubditi: hic q̄tuor pp qua
tuor virtutes quibꝰ ſpiritalr muniūtur: tēperātiā: pruden
tiam: fortitudinē: ⁊ iuſticiā: quaꝝ prima ē cognitio rerum
appetēdarū ⁊ vitādarū: ſecūda refrenatio cupiditatis ab
his que tēporaliter delectant: tertia firmitas cōtra mole
ſta ſeculi: quarta que per oēs diffūdit: dilectio dei ⁊ p̄xi
mi ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ paruuli excepti ſunt: qꝛ in vete
ri ⁊ nouo teſtamēto nō admittūtur ad dñʒ qui nō perdu
rāt occurrere in virū perfectū vel infirmitate viriū: vel le
uitate mētis. Utraqʒ refectio in monte celebrata ē: qꝛ vtri
uſqʒ teſtamēti ſcriptura ⁊ altitudinē celeſtiū preceptorū
mādat ⁊ premiū. Utraqʒ altitudinē chriſti predicat: alte
ra myſteria que nō capit cōis turba: apoſtoli ſufferunt
implent. ſ. perfectoꝝ corda ſeptiformis ſpūs gratia ad in
telligendū illuſtrata. ſporte iunco ⁊ folijs palmarū ſolēt
cōtexi: ⁊ ſignificāt ſanctos qui radicē cordis in ipſo fon
te vite collocāt: ne areſcāt vt iuncꝰ i aqua: ⁊ palmā eterne
retributionis in corde retinēt. CA. XVI.

Et dimiſſa turba aſcendit i nauiculā
⁊ venit in fines magedan. Et acceſſe
runt ad eū phariſei ⁊ ſaducei tentan
tes: ⁊ rogauerunt eum vt ſignū de ce
lo oſtenderet eis. At ille reſpondens ait illis: Fa
cto veſpere dicitis: ſerenum erit: rubicundū ē enī
celum. Et mane hodie tēpeſtas: rutilat. n. triſte ce
lum. Faciē ergo celi diiudicare noſtis: ſigna aūt
tēporū nō poteſtis. Generatio mala ⁊ adultera ſi
gnū querit ⁊ ſignū nō dabitur ei niſi ſignum io
prophete. Et relictis illis abijt.
CHRY. Sicut poſt miraculū quinqʒ panum domi
turbas dimiſit: ita ⁊ nunc. nec āt pedes recedit: ſed na
gio ne turba eū ſequat. vnde dicit: Et dimiſſa turba a
dit in nauiculā: ⁊ venit in fines magedā. AUG. de c
euan. Marcus aūt dicit ꝙ in dalmanutha. nec eſt dub
dum eūdē locū eē ſub vtroqʒ noie. Nā pleriqʒ codices
habēt etiam ſcḋm marcū niſi magedan. RABA. Et
magedā regio cōtra geraſā: ⁊ interpretatur poma vel n
cia: ⁊ ſignificat hortū de quo dr̄: Hortus cōcluſus: fon
ſignatus: in quo creſcūt poma virtutū: ⁊ vbi nūciatur n
me

men domini. Docet aũt ꝙ predicatores miniſtrato ver
bo turbe: ipſi intra cubiculũ cordis virtutũ pomis debẽt
refici. Sequitᷣ: Et acceſſerũt ad eũ phariſei ⁊ ſaducei ten
tantes ⁊ rogauerũt eũ: vt ſignum de celo oſtenderet eis.
REMI. Admirãda quippe ẽ cecitas phariſeoꝝ ⁊ ſadu
ceoꝝ. ſic.n. poſtulabãt ſignũ de celo: q̃ſi ea nõ eẽnt ſigna
q̃ facere videbatᷣ. Quod aũt ſignũ poſtularẽt: iohannes
manifeſtat. refert.n. poſt refectionẽ de quinqꝫ panibꝰ tur
bã acceſſiſſe ad dñm ⁊ dixiſſe: qđ ſignum facis vt videa-
mus ⁊ credamꝰ tibi. Patres noſtri manna in deſerto co-
mederũt: ſicut ſcriptũ ẽ: Panẽ de celo dedit eis mãduca
re. Ideoqꝫ ⁊ hic dicunt: Vñde nobis ſignũ de celo. i. fac
vt vno vel duobus diebus manna pluat: vt totus popu
lus paſcatᷣ ſicut multo tẽpore factũ ẽ in deſerto. Ipſe ve-
ro inſpiciẽs cogitationes coꝝ vt deus: ⁊ ſciẽs ꝙ ſi etiã
ſignũ de celo eis oſtenderet nõ crederẽt: noluit eis dare
ſignũ quod poſtulabãt. vñ ſeqtur: At ille rñdẽs ait illis:
Facto veſpe dicitis: ſerenũ erit. HIERO. Hoc apud
grecos in pleriſqꝫ codicibus nõ habetᷣ. Senſus aũt ma-
nifeſtus ẽ: ꝙ ex elemento ꝝ ordine ⁊ conſonãtia: poſſũt ⁊
ſereni ⁊ pluuioſi dies prenoſci. Scribe aũt ⁊ phariſei qui
videbantur legis eẽ doctores ex prophetarũ vaticinio
nõ poterãt cognoſcere ſaluatoris aduẽtũ. AVG. de q.
euã. Põt ẽt intelligi quod dixit dñs: Facto veſpe dicitis
ſerenũ erit. etenĩ rubicũdũ ẽ celũ. i. ſãguine paſſiõis xpi:
ꝑmo aduẽtu ĩdulgẽtia peccatoꝝ datᷣ. Et mane: hodie tẽ-
peſtas. rubet.n. cũ triſticia celũ: illud ẽ qđ ſecũdo aduen
tu igne precedente venturus eſt. GLO. vel aliter: Rutilat
triſte celũ. i. patiũtur apl̃i poſt reſurrectionem: poſt quos
me iudicare in futuro ſcire poteſtis: q: cũ nõ parco meis
bonis q̃n patiãtur nõ parcã alijs in futuro. Faciẽ ergo ce
li diiudicare noſtis: ſigna aũt tpũ nõ poteſtis. Signa tẽ
poꝝ dixit de aduẽtu ſuo vel paſſiõe: cui ſimile ẽ roſeum
celũ veſpere: ⁊ idẽ de tribulatiõe: ante aduentũ ſuũ futu
ra: cui ſimile ẽ mane roſeũ cũ triſticia celũ. CHRY. Si
cut ergo in celo aliud q̃dẽ ẽ ſignũ ſerenitatis aliud pluuie
ita ⁊ ĩ me putare oportet: nũc.n.ſ. in ꝑmo aduẽtu his ſi-
gnis que in terra ſũt opus ẽ: q̃ autẽ in celo ſũt cõſeruanᷣ
tpi ſecũdi aduẽtꝰ. Nũc.n. ſicut medicus veni: tũc ſicut iu
dex adero. ꝓpter hoc nunc occultus venit: tũc autẽ cum
multa diuulgatiõe qñ virtutes celoꝝ mouebũtur. Sꝫ nõ
ẽ nunc tẽpus hoꝝ ſignoꝝ: q: veni mori: ⁊ q̃ abiecta ſũt pa
ti. ⁊ ideo ſequitᷣ: Generatio mala ⁊ adultera ſignũ querit:
⁊ ſignũ non dabitᷣ ei: niſi ſignũ ione ꝓphete. AVG. de
cõ. euã. Hoc autẽ ⁊ alibi iã dixit mattheus. vnde retinen
dũ ẽ eadẽ dñm ſepe dixiſſe: vt ꝙ exiſtẽte contrario ſolui
nõ poterit: bis dictũ intelligatᷣ. GLO. Dicit autẽ gene
ratio mala ⁊ adultera. i. incredula: pro ſpiritali carneũ
habens intellectũ. RABA. Non ergo generationi illi
tentantium dominũ ſignũ celeſte datur: q̃le querebãt: qui
bus multa ſigna dedit in terra. Sed generatiõi querenti
dñm. i. apoſtolis: quibus cernẽtibus aſcendit in celum
⁊ ſpiritũſanctum miſit. HIERO. Quid autem ſibi ve
lit ſignũ ione: iã ſupra dictum eſt. CHRY. Cũ autẽ hoc
ſecundo phariſei audiſſent: oportebat interrogare ⁊ di
cere: Quid eſt qđ dicit? Sed ipſi nõ deſiderio diſcendi
hoc a dño queſierunt: ⁊ ideo dñs eos reliquit. vnde ſeq̃
tur: Et relictis illis abijt. RABA. i. relicta generatiõe
mala iudeorum: abijt trãſ fretũ: ⁊ gentiũ ſecutus eſt po
pulus. nota ꝙ non ſicut in alijs legitur locis: dimiſſis tur
bis abijt: ſed quia infidelitatis error inſolentiũ animos
obtinebat: dicitur ꝙ eos reliquit.

Et cum veniſſet diſcipuli eius trans fretũ: obli
ti ſunt panes accipe. Qui dixit illis: Intuemini ⁊
cauete a fermento phariſeorum et ſaduceorum.
At illi cogitabant inter ſe dicentes: Quia panes
non accepimus. Sciẽs aũt ieſus dixit eis: Quid
cogitatis inter vos modice fidei: q: panes nõ ha
betis? Nõdũ intelligitis neqꝫ recordamini quin
qꝫ panũ ⁊ quinqꝫ miliũ hominum: ⁊ quot cophi
nos ſumpſiſtis? Neqꝫ ſeptẽ panũ: ⁊ quattuor mi
lium hominum: ⁊ quot portas ſũpſiſtis? Quare
nõ intelligitis: quia nõ de pane dixi vobis: cauete
a fermẽto phariſeorũ ⁊ ſaduceorum. Tunc intel
lexerunt: quia nõ dixerit cauẽdũ a fermẽto panũ:
ſed a doctrina phariſeorũ ⁊ ſaduceorum.

GLO. Sicut dominus phariſeos reliquerat ꝓpter coꝝ
infidelitatem: ita conſequẽter ⁊ doctrinã coꝝ a diſcipulis
cauendũ eẽ docet. vñ ſequitᷣ: Et cũ ve. diſci. eiꝰ trans fre.
ob. ſũt acci. panes. REMI. Tanto.n. amore magr̃i de-
tinebãtur: vt nec etiam ad punctũ vellẽt ab eo recedere.
Animaduertendũ eſt ergo q̃ntum alieni eſſent ab appeti-
tu deliciarũ cũ tã paruã haberẽt de neceſſarijs curã: vt
ẽt obliti ſint panes accipe: ſine quibꝰ humana fragilitas
ſubſiſtere non põt. Sequitᷣ: Qui dixit illis: Intuemini ⁊
ca. a fer. pha. ⁊ ſaduceoꝝ. HILA. In quo monentur
apl̃i non admiſceri iudeoꝝ doctrine: q: legis opa in effe
ctũ fidei ⁊ prefigurationẽ rerũ cõſequentiũ conſtituta ſũt
⁊ i quoꝝ tpa atqꝫ etatẽ veritas cõtigiſſet nihil vltra i ve
ritatis ſimilitudinẽ poſitũ arbitrarẽtur: ne doctria pha-
riſeoꝝ xpm neſciẽs: effectũ euangelice veritatis rũperet.
HIE. Qui enĩ cauet a fermẽto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ
legis ac litere ꝑcepta nõ facit: traditiões hominũ negligit:
vt faciatᷣ dei mãdata. Hoc ẽ fermentum de quo apl̃s ait:
Modicũ fermẽtũ totã maſſam corrũpit. Iſtiuſmodi fer-
mẽtũ: etiã oĩ rõne vitãdũ ẽ: qđ habuit martion valẽtinꝰ
⁊ oẽs heretici. Fermẽtũ.n. hãc hꝫ vim vt ſi farine mixtũ
fuerit: qđ parũ videbatᷣ: creſcat in maius: ⁊ ad ſaporem
ſuũ vniuerſã cõſperſionẽ trahat: ita ⁊ doctrina heretica
ſi vel modicã ſcintillã iecerit in tuũ pectꝰ i breui ingẽs flã
ma cõcreſcit: ⁊ totã hoĩs paſſionẽ ad ſe trahit. CHRY.
Sed quare nõ dixit: Attendite a doctrina phariſeorum
manifeſte: q: vult cõmemorare ea que facta ſunt. ſ. de mꝉ
tiplicatione panũ: etenĩ nouerat eos eẽ oblitos. ſimpli-
citer autem de hoc eos incuſare non videt rõnẽ habere:
occaſione autẽ ab eis recepta eos increpare: ſuſceptibi-
lẽ faciebat icuſationẽ: ⁊ iđ q̃ cogitabant diſcipuli: euãgeli
ſta i mediũ introducit dicẽs: At illi cogitabãt intra ſe di-
cẽtes: Quia panes nõ accepimꝰ. HIE. Quõ autem pa
nes nõ habebãt: qui ſtatĩ impletis ſeptẽ ſportis: aſcẽde-
rũt in nauiculã ⁊ venerũt in fines mageda: ibi audiũt na
uigãtes ꝙ cauere debeãt a fermẽto phariſeoꝝ ⁊ ſaduce
orum: ſed ſcriptura teſtatur ꝙ obliti ſunt eos ſecũ tollere.
CHRY. Quia vo diſcipuli circa obſeruationes iudai-
cas adhuc repebant: ideo dñs vehementer eos increpat
ad vtilitatẽ oĩũ. vñ ſeqtur: Sciẽs autem ieſus dixit eis:
Quid cogitatis inter vos modice fidei: quia panes non
hẽtis? GLO. q.d. Quid cogitatis me dixiſſe de terrenis
panibꝰ de quibꝰ nõ ẽ vobis dubitandum: cũ de tã pau-
cis tantas feci abundare reliquias. CHRY. Hoc aũt
facit vt ſolicitudinem eſcarũ ab eis abijciat. Sed q̃re nõ
arguit eos: cum dixerunt: Vnde nobis in ſolitudine pa-
nes tanti? etenĩ opportuniꝰ videbatᷣ hoc dici. Sed iđ tũc
nõ reprehẽdit eos: ne videretᷣ ſe ingerere ad ſigna faciẽda
⁊ nolebat ante turbas eos increpare. Tunc etiã rõnabili
or hec accuſatio fuit: quando iã duplici miraculo de pa-
nibus facto tales erant: vt adhuc de eſcis dubitarẽt. Vi
de aũt ⁊ increpationẽ cũ manſuetudine: velut.n. excuſã
do reſpondet pro his quos increpauerat dicens: Nõdũ
intelligitis: neqꝫ recordamini quinqꝫ panũ. GLO. q.d.
Neqꝫ myſteriũ itelligitis: neqꝫ virtutẽ in memoria habe
tis. CHRY. Per quod in memoriam eos reducit ad
ea que preterierunt ⁊ ad futura attentiores facit. HIE.

Per hoc aũt ꝙ dicit: Quare nõ intelligitis. ecce per occa
ſionẽ docet eos quid ſignificent quinqꝫ panes ⁊ ſeptẽ: qn
qꝫ milia hominũ: ⁊ quattuoꝛ milia: que paſta ſũt i eremo
Si. n. fermẽtũ phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ nõ coꝛpoꝛalẽ panẽ
ſed traditiones peruerſas ⁊ heretica ſignificãt dogmata
quare cibi quibꝰ nutritꝰ ẽ populus dei nõ verã doctrinã
integrãqꝫ ſignificent? CHRY. Ut aũt diſcas quãtũ i di
ſcipulis potuit increpatio chꝛiſti: ⁊ qualiter coꝝ mẽtẽ ere
xerit doꝛmiẽtẽ: audi qd euãgeliſta dicat: Tunc intellexe
rũt ꝙ nõ dixit cauẽdũ a fermẽto panũ: ſed a doctrina pha
riſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ: quãuis eo hoc nõ interpꝛetante. In
terpꝛetatio ergo dñi eos a iudaicis obſeruationibꝰ abdu
xit. deſides exiſtẽtes attentioꝛes fecit: ⁊ a parua fide eos
eripuit: vt nõ timeãt ſiqñ paucos panes habere videant
neqꝫ pꝛo pane ſoliciti ſint: ſꝫ hec reſpiciãt vniuerſa.

Uenit aũt ieſus i partes ceſaree philippi ⁊ iter
rogabat diſcipulos ſuos dicẽs: Quẽ dicũt hoies
eẽ filiũ hoĩs? At illi dixerũt: Alij iohãnẽ baptiſtã
alij aũt heliã: alij vero hieremiã aut vnũ ex ꝓphe
tis. Dicit illis ieſus: Uos aũt quẽꝫ me eẽ dicitis?
Reſpõdẽs ſimõ petrus dixit: Tu es chꝛiſtus filiꝰ
dei viui. Rñdens aũt ieſus dixit ei: Beatus es ſi
mon bariona: qꝛ caro ⁊ ſanguis nõ reuelauit tibi
ſed pater meus qui in celis eſt. Et ego dico tibi qꝛ
tu es petrꝰ ⁊ ſup hanc petrã edificabo eccleſiã me
aꝫ: ⁊ poꝛte inferi nõ pꝛeualebũt aduerſum eã. Et
tibi dabo claues regni celoꝝ. Et quodcũqꝫ liga
ueris ſuper terrã: erit ligatũ ⁊ in celis. Et quodcũ
qꝫ ſolueris ſup terrã: erit ſolutũ ⁊ in celis.

GLO. Poſtꝗ̃ diſcipulos a phariſeoꝛuꝫ doctrina remõ
uerat dñs: ꝯueniẽter euãgelice doctrine altitudinẽ in eis
fũdat. ⁊ vt maioꝛ ſolẽnitas deſignet: locꝰ deſcribit cũ di
cit: Uenit aũt ieſus i partes ceſaree philippi. CHRY.
Ideo aũt nõ ſimplr ceſareã nominat: ſꝫ ceſarea philippi:
qꝛ ẽ ⁊ alia ceſarea q̃ ẽ ſtratonis: non aũt in illa: ſed in hac
diſcipulos interrogauit: lõge eos a iudeis abducens: vt
ab omni timoꝛe eruti: libere dicãt que habebãt in mente
Phillippus aũt iſte frater fuit herodis thetrarche ituꝛ
ree ⁊ traconitidis regiõis: qui in honoꝛem tyberij ceſaris
ceſareã philippi: q̃ nũc paneas dicit appellauit. GLO.
Confirmaturus aũt in fide diſcipulos: pꝛius opiniones ⁊
erroꝛes alioꝝ a mentibus eoꝝ voluit remouere. vnde ſe
quit: Et inter. diſci. ſuos di. Quẽ dicunt homines eẽ filiũ
hoĩs? ORI. Interrogat chꝛiſtus diſcipulos: vt ex apo
ſtoloꝝ rñſionibꝰ nos diſcamꝰ diuerſas opiniones fuiſ
ſe tunc apud iudeos de xp̃o: ⁊ vt nos ſemper ſcrutemur
de xp̃o: qualis opinio ſit apud hoies de nobis: vt ſiqd
male dicit de nobis: occaſiones illiꝰ pꝛecidamꝰ. ſiqd aũt
boni: eius occaſiones augeamꝰ. Sed ⁊ diſcipuli ep̃oꝛum
⁊ apoſtoloꝝ inſtruũtur exẽplo: vt qualeſcũqꝫ opiniones
audierit foꝛis de ep̃is ſuis referant eis. HIERO. Pul
chꝛe aũt interrogat: Quẽ dicunt hoies eſſe filium hoĩs?
Quia qui de filio hoĩs loquũtur: homines ſũt: qui vero
diuinitatẽ eiꝰ intelligũt: non hoies ſed dij appellantur.
CHRY. Nõ aũt dicit: Quẽ me dicunt ſcribe ⁊ phariſei
eẽ: ſed quẽ me dicunt hoies eẽ: plebis mẽtẽ que ad malũ
inflexa nõ erat inueſtigãs. Etſi. n. multo humilioꝛ ꝗ̃ opoꝛ
tebat eoꝝ erat de chꝛiſto opinio: ſed tamẽ a nequitia libe
ra erat: phariſeoꝝ autem opinio de xp̃o erat plena mul
ta malicia. HILA. Dicendo ergo. Quẽ dicunt hoies eẽ
filiũ hominis? ſignificauit pꝛeter id quod in ſe videbatur
eẽ aliud ſentiendũ: erat enim hominis filiꝰ. Quod igitur
de ſe opinãdi iudiciũ deſiderabat non illud arbitramur
quod ipſe cõfeſſus eſt: ſed occultũ erat de quo querebat:
in quod ſe credentiũ fides debeat extẽdere. Eſt autẽ hec

cõfeſſionis tenenda ꝛatio: vt ſicut dei filium: ita ⁊ filium
hominis meminerimꝰ: quia alteruꝫ ſine altero nihil ſpei
tribuit ad ſalutẽ. ⁊ ideo ſignãter dixit: Quẽ dicunt hoies
eẽ filiũ hoĩs? HIERO. Non eniꝫ dixit: Quẽ me eẽ di
cũt homines: ſed Quẽ dicunt eẽ filiũ hominis: ne iactan
ter de ſe querere videretur. Et nota ꝙ vbicũqꝫ in veteri
teſtamẽto ſcriptũ eſt Filius hoĩs: in hebꝛeo poſitũ ẽ filiꝰ
adam. ORI. Diuerſas aũt iudeoꝝ opiniones de chꝛi
ſto diſcipuli referunt. vnde dicitur: At illi dixerunt: Alij
aũt iohannẽ baptiſtã. eſtimationeꝫ. ſ. ſecuti herodis. Alij
aũt heliã. videlicet eſtimantes ꝙ aut ſecundam natiuitatẽ
ſuſceperit helias: aut ex eo tempoꝛe in coꝛpoꝛe viuens i
tẽpoꝛe apparuit illo. Alij vero hieremiã. quẽ dominus
in gentibꝰ ꝓphetã conſtituit: nõ intelligẽtes qm̃ hieremias
typus fuerat chꝛiſti. Aut vnũ ex ꝓphetis. rõne ſimili pꝛo
pter illa que deus ad ipſos locutus ẽ ꝑ ꝓphetas: nõ tñ in
ipſis: ſed in ipſo ſunt impleta. HIERO. Sed tamẽ tur
be ſic errare potuerant in helia ⁊ hieremia: quõ herodes
errauit in ioanne. vñ miroꝛ quoſdaꝫ interpꝛetes cauſas
erroꝝ inquirere ſinguloꝝ. CHRY. Quia vero diſcipu
li opinionẽ turbe recitauerant: euocat eos ꝑ ſecundã in
terrogationẽ ad opinandũ aliquid maius de ipſo. ⁊ ideo
ſequitur: Dicit illis ieſus: Uos aũt quẽ me eẽ dicitis? Uos
aũt inquã qui ſimul mecuꝫ eſtis ſemꝑ: quia maioꝛa ſigna
vidiſtis ꝗ̃ turbe: nõ opoꝛtet vos in opinione conuenire
cum turbis: ⁊ ꝓpter hoc non a ꝑncipio ꝑdicationis eos
de hoc interrogauit: ſed poſtꝗ̃ multa ſigna fecit: ⁊ multa
locutus ẽ eis de ſua deitate. HIERO. Attende autem
ꝙ ex hoc textu ſermonis apoſtoli nequaꝗ̃ homines: ſꝫ
dij appellant. Cum. n. dixiſſet: Quẽ dicunt homines eſſe
filiũ hominis? ſubiecit: Uos autẽ quẽ me eẽ dicitis? Ac ſi
dicat illis: quia homines ſunt humana opinãtibus: vos
qui dij eſtis: quẽ me eſſe exiſtimatis? RABA. Non aũt
quaſi neſciens de ſe ſententiam diſcipuloꝝ vel extraneo
rũ inquirit: ſed ideo diſcipulos quid de ſe ſentiãt interro
gat: vt ꝯfeſſionẽ recte fidei digna mercede remuneret. Jo
quid alij de ſe ſentiant inquirit: vt expoſitis ꝑmo ſenten
tijs errantium diſcipuli ꝓbarentur veritatẽ ſue confeſſio
nis nõ de opinione vulgata ſed de ipſo pcepiſſe domini
ce reuelationis archano. CHRY. Quando vero do
minus de plebis opinione iterrogat: oẽs reſpondent: ſed
omnibus diſcipulis interrogatis petrꝰ taꝗ̃ os apl'oꝝ ⁊
caput: pꝛo oibꝰ rñdet. vñ ſequit: Rñdens ſimõ petrus di
xit: tu es xp̃s filius dei viui. ORI. Denegauit quidem
petrus aliqd coꝝ eẽ ieſũ q̃ arbitrabant iudei. cõfeſſus ẽ
aũt Tu es xp̃s. qd nesciebant iudei: ſed ⁊ qd maius ẽ fili
us dei viui: q̃ ⁊ per ꝓphetas dixerat: Uiuo ego dicit dñs
⁊ ideo dicebat viuus: ſed ſm ſupereminentiã: qꝛ ſupemi
net oibꝰ habẽtibus vitã: qm̃ ſolus habet imoꝛtalitatẽ: ⁊ ẽ
fons vite: qd ꝓpꝛie dicit deus pater: vita aũt ẽ quaſi de
fonte ꝓcedens: qui dixit: Ego ſũ vita. HIERO. Deũ
etiaꝫ viuũ appellat ad cõparationẽ coꝝ deoꝝ qui puta
tur dij: ſed moꝛtui ſunt: Saturnũ dico iouẽ: venerẽ: ⁊ her
culẽ: ⁊ cetera idoloꝝ poꝛtenta. HILA. Eſt autẽ hec ve
ra ⁊ inuiolabilis fides ex deo deũ filium ꝓfectuꝫ eẽ: cui ſit
ex eternitate patris eternitas. Hunc igitur aſſũpſiſſe coꝛ
pus ⁊ hominẽ factum eẽ: perfecta confeſſio eſt. Cõplexus
eſt itaqꝫ oia q̃ ⁊ naturã ⁊ nomen expꝛeſſit: in quo ſumma
virtutũ ẽ. RABA. Mira aũt diſtinctione factũ ẽ vt do
minꝰ ipſe humilitatẽ aſſũpte hũanitatis ꝓfiteat: diſcipulis ex
cellẽtiã diuine eternitatis oñdat. HILA. Dignũ aũt cõfeſ
ſio petri ꝑmiũ conſecuta eſt: quia dei filiũ i homine vidiſ
ſet. vnde ſequit: Reſpondens aũt ieſus di. ei: Beatꝰ es ſi
mon bar. qꝛ caro ⁊ ſan. nõ reue. tibi: ſed pater meus qui ẽ
in celis. HIERO. Reddit. n. chꝛiſtus apoſtolo vicem
pꝛo teſtimonio quod de ſe petrus dixerat: Tu es chꝛiſtꝰ
filiꝰ dei viui. dñ aũt dixit ei: Beatus es ſimon bariona:
q̃re: quia nõ reuelauit tibi caro ⁊ ſanguis ſed reuelauit pa
qd caro ⁊ ſanguis reuelare nõ potuit ſpũſſancti gr̃a reue
latum

latū ē. Ergo ex confeſſione ſortitur vocabulū ꝙ reuelati
onē ex ſpūſcō habeat: cuiꝰ ⁊ filiꝰ appellādus ſit. ſiqdez
bariona in lingua noſtra ſonat filius colūbe. HIE. Alīq
ſimpliciter accipiunt: ꝙ ſimō .ſ. petrus filius ſit ioannis:
iuxta alteriꝰ loci interrogationē: Simon ioannis: diligis
me: ⁊ volūt ſcriptorū vitio deprauatū: vt pro bar. ioāna
.i. filius ioannis bariona ſcriptū ſit vna detracta ſyllaba
Joanna vō interpretatur dei gratia. vtrūqꝫ autez nomen
myſtice itelligi pōt: ꝙ ⁊ colūba ſpūſcm̄ ⁊ gratia dei donū
ſignificet ſpiritale. CHRY. Uanū ē. n. dicere: Tu es fi
lius ione vel ioanna: niſi vt oſtendat quoniā ita naturali
ter eſt xp̄s filius dei: ſicut petrus filius ione eiuſdē ſubſtā
tie cū eo qui genuit. HIE. Illud autez ꝙ ait: Qꝛ caro et
ſanguis nō reuelauit tibi. aplīce narratiōi cōpara: in qua
ait: Continuo nō acquieui carni ⁊ ſanguini. carnē ibi ⁊ ſā
guinē iudeos ſignificās: vt hic quoqꝫ ſub alio ſenſu de
monſtret ꝙ ei nō ꝑ doctrinā phariſeoꝝ ſꝫ per dei gratiā
xp̄s dei filius reuelatꝰ ſit. HILA. Uel aliter: Beatus hic:
qꝛ vltra humanos oculos ⁊ intēdiſſe ⁊ vidiſſe laudatꝰ ē:
nō id qd̄ ex carne ⁊ ſanguine ꝯtuēs: ſed dei filiū celeſtis
patris reuelatiōe cōſpiciēs dignuſqꝫ iudicatus ē vt pmꝰ
agnoſceret ꝙ diuinitas eēt in xp̄o. ORI. Eſt aūt i hoc lo
co querēdū: vtrū cū ꝓus mitterentur iā cognoſcebant di
ſcipuli qm̄ ipſe erat xp̄s. Hic. n. ſermo demōſtrat: qm̄ tūc
pmū cōfeſſus fuerit eū petrus chriſtū filiuz dei viui. ⁊ vi
de ſi potes: qm̄ credere ieſuz eē xp̄z minꝰ ē ꝙ cognoſcere
vt dicamꝰ ꝙ qn̄ mittebātur ad ꝑdicāduz credebāt qdez
ieſū eē xp̄z. poſtea autē ꝓficiētes etiā cognouerūt. Aut ita
ē rn̄denduz: vt dicamꝰ qm̄ tūc qdē aplī initia cognitionis
habebāt chriſti: ⁊ exigua cognoſcebāt de illo: poſtea aūt
ꝓfecerunt in agnitione ipſiꝰ: vt poſſent cape ſciaz chriſti
reuelatā a pr̄e: ſicut ⁊ petrus q̄ beatificat: nō ſolum in eo
quod dicit: Tu es chriſtus. ſed in eo magis qd̄ addidit fi
liꝰ dei viui. CHRY. Nimiruz autē ſi nō ꝯfeſſus eēt pe
trus xp̄z ꝓprie ex patre natuz nō eēt h̄ reuelatione opus
neqꝫ eſtimare xp̄z vnū ex multis filijs adoptiuis beatitu
dine dignuz eēt: nā ⁊ ante hoc illi q̄ erāt i naui dixerunt:
Uere filiꝰ dei ē h̄. Sꝫ ⁊ nathanael dixit: Rabbi tu es fili
us dei. nō tn̄ h̄ti dicti ſūt: qꝛ nō talē cōfeſſi ſunt filiationez
qualē petrus: ſꝫ vnuz ex multis euz eſtimabāt: nō vere fi
liuz. vel etſi pcipuuz qdē pre mltis: nō autē ex ſubſtantia
patris. Uides autē q̄liter ⁊ filiuz reuelat pr̄: ⁊ patrē filius
Nō. n. ab alio ē dicere filiuz ꝙ a patre: nec ab alio patrē
ꝙ a filio. q̄re ⁊ hinc manifeſtuz eſt ꝙ filiꝰ ē cōſubſtātialis
⁊ coadorādus pr̄i. Oñdit aūt xp̄s ex hinc iā mltos credi
turos: qd̄ fuerat petrus cōfeſſus. vn̄ ſubdit: Et ego dico
tibi qꝛ tu es petrꝰ. HIE. Ac ſi. d. qꝛ tu mihi dixiſti: Tu
es xp̄s filius dei viui: ⁊ ego dico tibi: non ſmone caſſo ⁊
nullū opꝰ hn̄te: ſꝫ dico tibi: qꝛ meū dixiſſe feciſſe ē: Quia
tu es petrus. ſicut. n. ipſe lumē aplīs donauit: vt lumē mū
di appellent: ⁊ cetera q̄ a dn̄o ſortiti vocabula ſūt: ita ⁊ ſi
moni q̄ credebat in petrā xp̄m: petri largitus eſt nomen.
AUG. de cō. euā. Nullus tn̄ arbitretur ꝙ h̄ petrꝰ nomen
accepit. nō. n. accepit hoc nomē niſi vbi ioānes cōmemo
rat ei dictū eē: Tu vocaberis cephas: qd̄ interpretat̄ pe
trus. HIERO. Secūdū aūt metaphorā petre recte dr̄
ei: Edificabo eccl̄iam meā ſup te. ⁊ hoc eſt qd̄ ſequit̄. Et
ſup hāc petrā edificabo eccl̄iaz meā. CHRY. i. in hac
fide ⁊ cōfeſſione edificabo eccleſiā meā. Hic oñdit mltos
iā credituros qd̄ petrus ꝯfeſſus fuerat ⁊ erigit eiꝰ ſenſum
⁊ paſtorē ipſū facit. AUG. in li. retracta. Dixi i quodā
loco de aplō petro: ꝙ in illo tanq̄ i petra edificata ē eccle
ſia: ſꝫ ſcio me poſtea ſepiſſime ſic expoſuiſſe qd̄ a dn̄o di
ctū ē: Tu es pe. ⁊ ſup hāc pe. edi. ec. meā. vt ſup hūc itelli
geret: quē cōfeſſus ē petrꝰ dicēs: Tu es xp̄s filiꝰ dei viui:
ac ſi petrꝰ ab hac petra appellatꝰ pſonā eccl̄ie figuraret: q̄
ſup hāc petrā edificat̄. nō. n. dictū ē illi: Tu es petra: ſꝫ tu
es petrꝰ: petra aūt erat xp̄s: quē cōfeſſus ſimō ſicut ei to
ta eccleſia ꝯfitet̄: dicitꝰ ē petrus. Harū aūt duaꝝ ſniarum
q̄ ſit ꝓbabilior eligat lector. HILA. Eſt aūt in nūcupa
tione noui nois felix eccl̄ie fūdamētū: dignaqꝫ edificatio
ne illiꝰ petra q̄ infernas leges ⁊ tartari portas ⁊ oīa mor
tis clauſtra diſſolueret. vn̄ ad oñdēdā firmitatē eccl̄ie ſu
pra petrā fūdate ſubdit: Et porte iferi nō ꝑua. aduer. eaz.
GLO. i. nō ſepabūt eā a charitate mea ⁊ fide. HIE. Ego
portas iferi vitia reoꝝ atqꝫ peccata. vel certe hereticoꝝ
doctrinas ꝑ q̄s illecti hoīes ducūtur ad tartarū. ORI.
Sed ⁊ ſingule ſpiritales neq̄tie in celeſtibꝰ porte ſūt ifero
rū: qbꝰ cōtrariātur porte iuſticie. RABA. Porte quo
qꝫ iferi ⁊ tormēta ⁊ blādimēta ſūt ꝑſecutoꝝ: ſꝫ ⁊ praua i
fideliū opa ineptaqꝫ colloq̄a porte ſūt inferi: qꝛ iter pditi
onis oñdūt. CHRY. Nō aūt exprimit vtrū petre nō ꝑ
ualebūt: in q̄ edificat xp̄s eccl̄iaz: aut eccl̄ie quaz edificat
ſup petrā: tn̄ manifeſtū ē: qꝛ nec aduerſus petrā nec aduer
ſus eccl̄iaz porte ꝑualēt iferoꝝ. CYRIL. in li. theſau. Cyrillus. b.
Scd̄z aūt hāc dn̄i ꝓmiſſionē eccl̄ia aplīca petri ab oī ſe
ductiōe hēticaqꝫ cōuētiōe manet imaculata: ſup oēs ꝑpo
ſitos ⁊ epōs: ⁊ ſup oēs pmates eccl̄iaꝝ ⁊ aplōꝝ in ſuis
pōtificibꝰ i fide pleniſſima ⁊ auctoritate petri. Et cū alie
eccl̄ie quorūdā errore ſint verecūdate: ſtabilita inq̄ſſibili
ter ipſa ſola regnat: ſilētiū iponēs ⁊ oīuz obturās ora he
reticoꝝ: ⁊ nos neceſſario ſalutis nō decepti ſupbia neqꝫ
vino ſupbie debriati typū v̄itatis ⁊ ſcē aplīce traditionis
vna cū ipſa cōfitemur ⁊ predicamꝰ. HIERO. Nemo
aūt putet hoc de morte dici ꝙ aplī ꝯditioni mortis ſubie
cti nō fuerit: quoꝝ martyria videat coruſcare. ORI.
Si ḡ ⁊ nos pr̄e nobis reuelāte q̄ ē in celis: qn̄. ſ. conuerſa
tio nr̄a i celis ē cōfeſſi fuerimꝰ ieſū xp̄z eē filiū dei viui ⁊
nobis dicet: Tu es petrꝰ. petra. n. ē. oīs q̄ imitator ē xp̄i:
aduerſus quē aūt porte ꝑualent iferoꝝ: ille neqꝫ petra di
cendus ē: ſupra quā edificat xp̄s eccl̄iaz: neqꝫ eccl̄ia neqꝫ
pars eccl̄ie quā xp̄s edificat ſupra petrā. CHRY. Dei
de ⁊ aliū petri dicit honorē cū ſubdit: Et tibi dabo claues
regni celoꝝ. q. d. Sicut pr̄ tibi dedit me cognoſcere: ita et
ego tibi aliq̄d dabo. ſ. claues regni celorum. RABA.
Qui. n. regē celoꝝ maiori pre ceteris deuotiōe ꝯfeſſus ē
merito ꝑ ceteris ipſe collatis clauibꝰ regni celeſtis dona
tus ē: vt cōſtaret oībꝰ qꝛ abſqꝫ ea cōfeſſiōe ac fide regnuz
celoꝝ nullus poſſet intrare. Claues autē regni celorum
ipſā diſcretionē ⁊ potētiā noīat: potētiā q̄ liget ⁊ ſoluat: di
ſcretionē q̄ dignos vel indignos diſcernat. GLO. Un̄
ſeq̄tur: Et qd̄cūqꝫ ligaueris. i. quēcūqꝫ indignū remiſſiōe
iudicaueris dū viuit: idignꝰ apd̄ deū iudicabit̄. Et quod
cūqꝫ ſolueris. i. q̄cūqꝫ ſoluēdū iudicaueris dū viuit: remiſ
ſionē peccatorū cōſequet̄ a deo. ORI. Uide aūt quātā
ptātē hꝫ petra ſup quā edificat̄ eccl̄ia: vt et iudicia eiꝰ ma
neāt firma q̄ſi deo iudicāte ꝑ eā. CHRY. Uide aūt q̄lit̄
xp̄s reducit petrū ad excelſā de ipſo intelligentiā. Hec. n.
ei ſe ꝓmittit daturū q̄ ſūt ꝓpria dei ſoliꝰ. ſ. peccata ſolue
re: ⁊ eccl̄iaz imutabilē facere inter tot perſecutionū ⁊ ten
tationū ꝓcellas. RABA. Hec aūt ligādi atqꝫ ſoluendi
ptās q̄uis ſoli petro data videat̄ a dn̄o: tn̄ ⁊ ceteris aplīs
dat̄: necnō et nūc i epīs ac pſbyteris oī eccl̄ie. Sꝫ iō petrꝰ
ſpālīter claues regni celoruz ⁊ pncipatū iudiciarie ptātis
accepit: vt oēs ꝑ orbem credētes itelligāt qꝛ quicūqꝫ ab
vnitate fidei vl̄ ſocietatis illius quolibet mō ſemetipos ſe
gregāt: tales nec vinculis pctōꝝ abſolui: nec ianuam pn̄t
regni celeſtis igredi. GLO. Spālit̄ et eā petro cōceſſit
vt ad vnitatē nos iuitaret. Jō. n. eū pncipē aplōꝝ cōſti
tuit: vt eccl̄ia vnū pncipalē xp̄i haberet vicariū: ad quez
diuerſa mēbra eccl̄ie reccurrerēt: ſi forte inter ſe diſſenti
rent. Qd̄ ſi diuerſa capita eēnt in eccl̄ia vnitatis vīculum
rūperet̄. Quidā aūt dicūt ꝙ iō dicit: Sup terrā. Nō. n. da
ta ē ptās hoībus ligādi vel ſoluēdi mortuos: ſed viuos.
Qui aūt mortuos ſolueret vel ligaret: nō ſup terrā: ſꝫ poſt
terrā hoc faceret. EX ſenten. cōſtātinopol. cōcilij. Quō
aūt ꝑſumūt quidā dicere de viuis tantūmodo hec dicta
eē: an ignorāt: qꝛ iudiciū anathematis nihil ē aliud ꝙ ſe

paratio? Euitandi ſunt autem illi qui a peſſimis culpis
detinentur: ſiue in viuis ſint ſiue non. Innocente enim
ſemper reſurgere neceſſarium eſt. Sed ⁊ auguſtini reli-
gioſe memorie q̄ inter aphrycanos ep̄os ſplēduit diuer-
ſe ep̄le recitate ſunt: ſignificantes ꝙ oporteret hereticos
⁊ poſt mortē anathematizare. Talē aūt eccleſiaſticā tra-
ditionē: ⁊ alij aphricani ep̄i ſeruauerūt. Sed ⁊ ſancta ro
mana eccleſia quoſdā ep̄os poſt mortē anathematizauit
lꝫ pro fide ī vita ſua nō eēnt accuſati. HIE. Iſtū locuꝫ
ep̄i ⁊ p̄ſbyteri nō intelligētes aliq̄d ſibi de phariſeoꝝ aſ
ſumūt ſupcilio: vt vel dānēt inocētes: vel ſoluere ſe noxi
os arbitrētur cū apud dn̄ꝫ nō ſn̄ia ſacerdotū ſꝫ reoꝝ vi-
ta q̄rat. Legimus ī leuitico de leproſis vbi iubētur oſtnde
re ſe ſacerdotib⁹: ⁊ ſi leprā habuerint tūc a ſacerdote im
mūdi fiant: nō ꝙ ſacerdotes leproſos faciāt ⁊ imūdos ſꝫ
ꝙ habeāt noticiā leproſi ⁊ non leproſi: ⁊ p̄nt diſcernere q̄
mūdus: q̄ve imūdus ſit. Quō ergo ibi leproſū ſacerdos
imūdū facit: ſic ⁊ hic alligat vel ſoluit ep̄s vel p̄ſbyter: nō
eos q̄ inſōtes ſūt vel inoxij: ſꝫ pro officio ſuo cū peccatoꝝ au
dierit varietates: ſcit q̄ ligand⁹ ſit: q̄ ſoluēd⁹. ORI. Sit ḡ
irrep̄hēſibilis q̄ alterū ligat vel ſoluit: vt īueniat dignus
ligare vel ſoluere ī celo. Sꝫ ⁊ ei q̄ potuerit virtutib⁹ por-
tas obſtruere īferoꝝ: q̄ſi p̄miū dantur claues regni celo
rū. oēs. n. ſpecies virtutis cū quis eā ceperit opari: quaſi
ipſe ſe adapit ante eū: dn̄o videlicet apiēte eā per gratiaꝫ
ſuā vt inueniat eadē virtus ⁊ porta eē ⁊ clauis porte. For-
ſitan autē ⁊ vnaqueq; virtus ē regnū celorum.

¶ Tūc p̄cepit diſcipulis ſuis vt nemini dicerent:
qꝛ ipſe eēt ieſus xp̄s. Exinde cepit ieſus oſtendere di-
ſcipulis ſuis: qꝛ oporteret eū ire hieroſolymam ⁊
multa pati a ſenioribus ⁊ ſcribis ⁊ principibus
ſacerdotū ⁊ occidi ⁊ tertia die reſurgere.

ORIGE. Poſtꝙ̄ petrus cōfeſſus ē xp̄ꝫ filiū dei viui: qꝛ
noluit hoc eos interim p̄dicare ſubdit: Tūc p̄cepit diſci
pulis ſuis vt nemini dicerēt: qꝛ ipſe eēt ieſus xp̄s. HIE.
Sed cū ſupra mittens diſcipulos ad predicandū iuſſerit
eis: vt āuūciarēt aduētū ſuū: videt eē cōtrariū qd̄ hic p̄ci
pit: ne ſe dicāt eē ieſū chriſtū. mihi vr̄ aliud eē xp̄ꝫ p̄dica-
re: aliud ieſū xp̄ꝫ. Et xp̄s cōe dignitatis ē nomē: ieſus p̄-
priū vocabulū ſaluatoris. ORI. Vel tunc leuiter q̄deꝫ
de eo annūciabāt: q̄ſi de magno ⁊ mirabili viro: chriſtuꝫ
aūt eē eum nondū anūciabāt. Qui aūt vult ēē chriſtū euꝫ
p̄dicatū ab ap̄lis: dicet q̄m leuiter premittere voluit eos
mētionē noīs ſui: vt interim facto ſilētio predicatiōis hu
ius: hoc ipſū qd̄ leuit̄ de chriſto auditū fuerat digerat̄ ī ſē
ſibus auditoꝝ. Aut ita ē ſoluēda q̄ſtio: vt videātur ea q̄
ſupi⁹ de ānūciādo chriſto ſunt dicta: nō ad tēpus p̄tinere
qd̄ fuit an̄ chriſti reſurrectionē: ſed ad tēpora poſt futura.
Hec aūt que mandat vt nemini dicāt: tūc ap̄lis cōuenire
īutile. n. ē ipſū q̄dē p̄dicare: crucē aūt ei⁹ tacere. Propterea
p̄cepit eis vt nemini dicerēt: qꝛ ipſe ē chriſt⁹: ⁊ prepara-
bat eos vt poſtmodū dicāt: Quī ipſe ē xp̄s q̄ crucifixus
ē: ⁊ reſurrexit a mortuis. HIERO. Nō neq̄s putet n̄re
tm̄ eē intelligētie qd̄ ſequitur: cauſas tūc p̄hibite predicatio
nis exponit. Sequit̄. n. Exinde cepit ieſus oſt. diſci. ſuis: qꝛ
opor. eū ire hiero. ⁊ mul. pati a ſeni. ⁊ ſcri. ⁊ p̄n. ſacer. et
occi. ⁊ ter. die reſur. Eſt aūt ſenſus: Tūc me predicate cuꝫ
iſta paſſus fuero: q̄a nō p̄deſt chriſtū publice predicari et
eius vulgare ī populis maieſtatē quē poſt paululū flagel
latū viſuri ſūt ⁊ crucifixū. CHRY. Quod. n. ſemel ra
dicatū ē ⁊ poſtea euulſū: ſi iterū plantet̄: difficile retinebit̄
apud multos. qd̄ aūt infixū ſemel ē: ⁊ manſit poſtea imo
bile facile p̄uehit̄ ad augmētū. ppt̄ hoc aūt imorat̄ triſti
bus predicēdis: ⁊ ſmonē multiplicat: vt apiat diſcipulo-
rū mētes. ORIGE. Et vide qꝛ nō dixit: Cepit dicere vl̄
docere: ſed Oſtendere: q̄m ſicut corporalia oſtēdi dicūtur: ſic
oſtēdi dicūt̄ a xp̄o ea q̄ loquebat̄. Nō aūt ſic puto eis qui
corporaliter eū mlt̄a patiētē viderūt: oſtēſa fuiſſe ea q̄ vide

bant: quō diſcipulis oſtēſus ē rōnabilis ſmo de myſterio
paſſiōis ⁊ reſurrectiōis chriſti: ⁊ tūc quidē cepit oſtēdere
p̄ſter aūt poſtea capaciorib⁹ factis pleni⁹ demonſtrauit
qꝛ oē quod cepit ieſus hoc p̄fecit. Oportebat aūt euꝫ ire
in hieruſalē: vt occidat̄ q̄dē in hieroſolymis q̄ ſūt deorſū
regnet autē reſurgens ī hieruſalē celeſti. Poſtꝙ̄ eni reſur
rexit xp̄s: ⁊ alij cōſurrexerūt ei: iā nō deorſū q̄rit̄ hieruſa
lē vel dom⁹ orōnis in ea: ſed ſurſū. patit̄ auteꝫ multa a ſe
niorib⁹ hieruſalē terrene: vt glorificetur ab his q̄ capiūt
bn̄ficia ei⁹ celeſtib⁹ ſeniorib⁹. Tertia auteꝫ die reſurrexit
a mortuis: vt eripiēs a maligno acq̄rat eis q̄ liberati fue
rant hoc donū vt baptizent ſpū ⁊ aīa ⁊ corpore ī noīe pa
tris ⁊ filij ⁊ ſpūſſci: q̄ ſūt tres dies ſimul p̄petuo inſtātes
eis qui p eos facti fuerūt filij lucis.

¶ Et aſſumēs eū petr⁹: cepit increpare illū dicens:
Abſit a te dn̄e: nō erit tibi hoc. Qui cōuerſus di-
xit petro: Vade poſt me ſathanas ſcādalū es mi-
hi: qꝛ non ſapis ea q̄ dei ſunt: ſed ea q̄ hominum.

ORI. Adhuc initia eoꝝ q̄ oſtēdebātur dicēs xp̄s petrus
idigna hec filio dei viui arbitrabat̄: ⁊ q̄ſi oblit⁹ q̄m filius
dei viui nihil dignū icrepatiōe facit aut agit: cepit icrepa
re: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: Et aſſumēs eū petrus cepit icrepare illū.
HIERO. Sepe dixim⁹ nimij ardoris: amoriſq; ꝙ̄ ma-
ximi fuiſſe petrū in dn̄ꝫ ſaluatorē. Qui ergo poſt ꝯfeſſio
nē ſuā ⁊ p̄miū ſaluatoris qd̄ audierat: nō vult deſtrui cō
feſſionē ſuā: nec putat poſſe fieri vt dei fili⁹ occidat̄: aſſu
mit eū ī affectū ſuū. vel ſeparatim ducit: ne p̄ntib⁹ ceteris
ꝯdiſcipulis videat̄ magiſtꝝ arguere: ⁊ cepit illū icrepare
amātis affectu: ⁊ obſtās dicere: Abſit a te dn̄e. Vel vt me
lius habet̄ ī greco: Propitius ſis tibi dn̄e: nō erit hoc. q̄
neceſſariā haberet p̄pitiationē. cui⁹ affectū q̄dē ſuſcipiēs
xp̄s ignorātiā exprobrat. vn̄ ſequitur: Qui cōuer. dixit pe.
Vade poſt me ſatha. ſcāda. mihi es. HILA. Sciēs n̄.
dn̄s diabolice artis īſtinctum petro ait: Vade retro poſt
me. i. vt exēplo ſue paſſiōis ſeq̄tur. In eū vo p quē opinio
hec ſuggerebat̄ cōuerſus adiecit: Satha. ſcāda. mihi es.
Nō. n. cōuenit exiſtimare petro ſathane nomē: ⁊ accuſati
onē ſcādali deputari: poſt īdulta illa btitudinis ⁊ ptātis tā
ta p̄conia. HIERO. Sed mihi error apoſtolic⁹ de pie
tatis affectu veniēs: nūq̄ incentiuum videbit̄ diaboli.
prudēs ḡ lector cōſideret petro illā btitudinē ac ptātē fu
turo p̄miſſa non ī p̄nti datā: ꝙ ſi ſtatiꝫ dediſſet ei: nūq̄ ī
eo praue cōfeſſiōis error īueniſſet locū. CHRY. Quid
ēt mirabile ē hec pati petrū q̄ de his reuelatione nō ſuſce
pit. Vt. n. diſcas ꝙ neq; illa q̄ de xp̄o cōfeſſus fuerit: ex ſe
locutus ē: vide q̄liter in his q̄ nō reuelata ſūt ei turbatio
nē patiat̄. humana. n. ⁊ terreſtri cogitatiōe: q̄ ſūt chriſti cō
ſiderās eſtimabat turpe ⁊ indignum eē ei ꝙ pateret. Et iō
domin⁹ ſubiecit: Quia nō ſapis ea q̄ dei ſūt: ſed ea q̄ ho
minuꝫ. HIE. q. d. mee volūtatis ē ⁊ p̄ris: vt pro homi-
nū ſalute moriar: tu tuā tm̄ ꝯſiderās volūtatē nō vis gra
nū tritici cadere ī terrā: vt multos afferat fructus: ⁊ ideo
qꝛ cōtraria loq̄ris voluntati mee debes aduerſarius ap-
pellari. ſathanas. n. interpretat̄ aduerſari⁹ ſiue cōtrarius
nō tm̄ vt plerique putant eadem ſathanas: ⁊ petrus ſn̄ia cō
dēnātur. petro eniꝫ dr̄: Vade retro me ſathanas. i. ſeque-
re me: qui contrarius es voluntati mee. ille audit: Vade
ſathanas. ⁊ non ei dicit retro: vt ſubaudiat̄: Vade in ignē
eternū. ORI. Dixit ergo petro: Vade poſt me. q̄ſi deſi-
ſtenti per ignorātiā ire poſt xp̄ꝫ. Sathana aūt dixit ei: q̄ſi
p ignorātiā aliquid habenti contrarium deo. Beatus aūt
ad quē conuertitur chriſtus: etiā ſi corripiendi cauſa cō-
uertitur. Sed quare dixit ad petrum: Scādalum mihi es
cum in pſalmo dicat̄: Pax multa diligentibus legem tuā
⁊ non eſt illis ſcandaluꝫ: Sed reſpondenduꝫ ē: quoniam
non ſolum ieſus non ſcandalizatur: ſed nec omnis homo
q̄ in dilectione dei perfectus ē. ſed quātum ad ſe qui tale
aliquid: vel agit vel loquitur: ſcandalum eſt alteri: lꝫ ille
inſcādalizabilis

inſcandalizabilis ſit:aut certe omnē diſcipulū peccantē
ſcandalum ſibi appellat:ſicut ⁊ paulus dicebat:quis ſcā
dalizatur ⁊ ego non vro.

Tunc ieſus dixit diſcipulis ſuis: Siqs vult p⁹
me venire abneget ſemetipſū:⁊ tollat crucē ſuā: ⁊
ſeq̄t me. Qui.n.voluerit aīaꝫ ſuā ſaluā facere: per
det eā. Qui autem perdiderit animam ſuam pro
pter me:inueniet eam.

CHRY. Poſtq̄ꝫ petrus dixerat: ꝓpitius eſto tibi: neq̄
ꝙ erit tibi hoc: ⁊ audiuit: Uade retro me ſathanas.n̄.ſu
it dn̄s hac ſolū icrepatione cōtēt⁹:ſed ex ſuperabūdan
tia voluit oñdere incōueniētiā dictoꝝ a petro ⁊ fructum
ſue paſſionis.vn̄ ſubdit: Tūc ieſus dixit diſcipulis ſuis:
ſiqs vult poſt me venire:abneget ſemetipſū ⁊ tollat crucē
ſuā ⁊ ſequatur me.q.d.tu dicis mihi:propitius eſto tibi.
Ego aūt dico tibi:qm̄ nō ſolū me ꝓhibere a paſſione no
ciuū tibi ē:ſed neqꝫ ſaluari poteris niſi patiaris ⁊ moria
ris ⁊ vite abrenūcies ſemp.⁊ vide ꝙ nō coactiuū facit ſer
monē.nō.n.dixit:ſi volueritis oportet vos h̄ pati: ſꝫ Si
quis vult.hoc aūt dicens magis attrahebat.qui.n.liber
tati auditorē dimittit:magis attrahit.q̄ vero violentiam
infert multotiēs ipedit.nō aūt ſolis diſcipulis ſꝫ cōe hoc
dogma orbi terrarū ꝓponit dicens: Siquis vult.i.ſi mu
lier:ſi vir:ſi rex:ſi liber:ſi ſeru⁹. CHRY. Tria aūt ſūt
que dicunt: Abneget ſemetipſū ⁊ tollat crucē ſuā: ⁊ ſequa
tur me. GREGO.in home. Quia niſi quis a ſemetipſo
deficiat:ad eū qui ſuper ipſū ē nō appropinquat. Sed ſi
noſipſos relinquim⁹:quo ibim⁹ extra nos: vel quis eſt q̄
vadit ſi ſe deſeruit:ſed aliud ſum⁹ ꝑ peccatū lapſi:aliud ꝑ
naturā conditi.tūc ergo noſmetipſos relinquim⁹ ⁊ abne
gamus cū vitam⁹ qḋ ꝑ vetuſtatē ſum⁹:⁊ ad hoc nitimur
ad quod per nouitatē vocamur. GREGO. ſuper eze
chie. Semetipſū ēt abnegat:quicūqꝫ mutat ad meliora ⁊
incipit eē quod nō erat:⁊ deſinit eē qḋ erat. GREGO.
xxij.mora. Semetipſū ēt abnegat qui calcato typo ſuper
bie ante dei oculos ſe eē a ſe alienū demōſtrat. ORIG.
Quāuis aūt videat aliquis a peccato abſtinere: tn̄ niſi in
crucē chriſti crediderit:nō pōt dici chriſto confixus ſiue
cruci.vn̄ ſeq̄tur: Et tollat crucē ſuā. CHRY. Uel aliter
Qui negat aliū vel fratrē vel famulū vel quecūqꝫ: ⁊ ſi fla
gellatū viderit: ⁊ quodcūqꝫ patiētē nō aſſiſtit:nō adiuuat
ita vult corpori nr̄o nos nō ignoſcere:vt ſi flagellauerint
vel quodcūqꝫ aliud fecerint corpori nō parcamus. hoc
enīꝫ ē parcere:ſicut patres tūc ignoſcūt filijs:cū magiſtri
eos tradētes iuſſerint: vt non parcant. Ne aūt eſtimes ꝙ
vſqꝫ ad verba tm̄ ⁊ contumelias oportet abnegare ſeipꝫ
oñdit vſqꝫ ⁊ quātū abnegare ſeipſū oporteat:qꝛ vſqꝫ ad
mortē etiā turpiſſimam.ſ.crucis:quod ſignificat ī hoc qḋ
dicit: Et tollat crucē ſuā ⁊ ſeq̄tur me. HILA. Sequēdus
enīꝫ ē dn̄s cruce aſſumpta paſſionis ſue: ⁊ ſi non ſorte tn̄
voluntate comitādus ē. CHRY. Quia ēt latrones mł
ta grauia patiūtur: vt nō eſtimes ꝙ paſſio maloꝝ ſuffici
at:adiūgit cāꝫ patiēdi cū dicit: Et ſequat me. vt ꝓpter eū
oīa ſuſtineas: ⁊ alias ei⁹ virtutes addiſcas.hoc ē.n.ſequi
chriſtū vt oꝫ:diligentē eē circa virtutes: ⁊ pati oīa ꝓpter
ipſū. GREGO. Duob⁹ ēt modis crux tollit:cū aūt per
abſtinētiā affligit corpus:aut ꝑ cōpaſſionē ꝓximi affligi
tur aīus. Sed qꝛ ipſis virtutib⁹ quedā vitia mixta ſūt:di
cendū nobis ē ꝙ abſtinētiā carnis nōnūq̄ꝫ vana gloria ob
ſidet:qꝛ dū tenuitas in corpore:dū pallor in vultu reſpici
tur:virtus patefacta laudat. Cōpaſſionē vero animi ple
rūqꝫ latenter obſidet pietas falſa:vt hanc nonnunq̄ꝫ vſqꝫ
ad condeſcendēdū vitijs pertrahat.vn̄ ad hec excludēda
ſubdit: Et ſequat me. HIERO. Uel aliter: Tollit cru
cem ſuaꝫ q̄ mūdo crucifigit.cui aūt mūdus crucifixus eſt
ſequit dominū crucifixū. CHRY. Deinde qꝛ graue vi
debat qḋ dictū ē ꝑ ea q̄ ꝯſequuntur:id mitigat premia po
nēs ſupereminētia laborib⁹ ⁊ malitie penas.vn̄ ſequitur:

Qui.n.voluerit aīaꝫ ſuā ſaluā facere ꝑdet eā. ORI. Qḋ
dupliciť pōt intelligi. Primuꝫ ſic: Siqs amator vite pn̄ꝫ
parcit aīe ſue timēs mori: ⁊ putās aīaꝫ ſuā ꝑ hāc mortem
ꝑire:iſte volens hoc mō ſaluare aīaꝫ ſuā ꝑdet eā:alienaꝫ
illā faciens a vita eterna. Siqs cōtēnēs vitā pn̄tē vſqꝫ ad
mortē pro veritate certauerit:ꝑdet quidē aīaꝫ ſuā quātū ad
vitā pn̄tē:ſꝫ qm̄ ꝓpť chriſtū ꝑdet eā:magis eā ſaluā faciet
vitā eternā. Alio mō ſic: Siqs intelligit q̄ ē vera ſalus: et
acq̄rere vult eā ad ſalutē eīe ſue:iſte abnegans ſemetipꝫ
ꝑdit:quātū ad voluptates carnales aīaꝫ ſuā ꝓpter chri
ſtū: ⁊ ꝑdēs aīaꝫ ſuā hoc mō:ſaluat eā ꝑ opa pietatis.dicē
do.n. Qui voluerit:precedētē ⁊ ſequētē vnū ſenſū eē oñ
dit. Si ergo qḋ ſupius dixit: Abneget ſemetipſū. de mor
te corpali dixit:ꝑnter hoc de ſola morte intelligere debe
mus dictū eē. Si aūt abnegare ſeipſū ē carnalē conuerſa
tionē reijcere: ⁊ ꝑdeř aīaꝫ ē ꝑponē voluptates carnales.

Quid.n.ꝓdeſt hoi ſi mūdū vniuerſū lucretur:
aīe vero ſue detrimētū patiať. Aut quā dabit hō
ꝯmutationē ꝓ aīa ſua? Fili⁹.n.hoiſ ventur⁹ ē ī gloria
pr̄is ſui cū āgelis ſuis: ⁊ tūc reddet vnicuiqꝫ ſꝫ opa
ei⁹. Amē dico vob: ſūt qdā de hic ſtātib⁹ q nō gu
ſtabunt mortem: donec videant filium hois veni
entem in regno ſuo.

CHRY. Quia dixerat:q̄ vult ſaluare perdet; ⁊ qui ꝑdet
ſaluabit:vtrobiqꝫ ſalutē ⁊ ꝑditionē ponēs:ne aliquis eſti
met equalē eē hicinde ꝑditionē ⁊ ſalutē ſubiungit: Quid
enim ꝓdeſt ho.ſi mū. vni.lu.ani. vo ſue detri. pa.q.d.ne
dicas ꝙ q̄ ꝑicula q̄ ꝓpter chriſtū iminēt effugit:ſaluet aī
mā ſuā.i.vitā tpalē. Sꝫ pone etiā cū aīa.i.vita tpali totū
orbē terraꝝ:qd ex his hoi erit āplius aīa iꝑpetuū ꝑeū
te? Si.n.famulos tuos videres in leticia:te aūt in malis
vltimis ꝯſtitutū:qd lucrareris ex eoꝝ dn̄io? Hoc ēt in aīa
tua reputa:cū carne laſciuiente ipſa futurā ꝑditionē expe
ctat. ORI. Puto ēt ꝙ mūdū lucrať q̄ nō abnegat ſemet
ipſuꝫ:nec ꝑdit aīaꝫ ſuā quātū ad voluptates carnales: et
ipſe facit aīe ſue detrimētū. Jō duobus nobis ꝓpoſitis
magis ē eligēdū vt mūdū ꝑdam⁹: ⁊ lucremur aīas nr̄as.
CHRY. Sꝫ ſi regnaueris ſuꝑ vniuerſū orbē terraꝝ:nō
poteris aīaꝫ tuā emere.vn̄ ſequit: Aut quā dabit hō com
mutationē ꝓ aīa ſua? Ac ſi dicat: Diuitias ſi ꝑdideris: po
teris dare diuitias alias ad eas redimēdas: aīaꝫ aūt per
dens:nō poteris aīaꝫ aliquam dare:ſꝫ neqꝫ aliqd aliud.
Quid autē mirabile ē:ſi in aīa hoc cōtingit:eteni ī corpo
re hoc videť contingere. Etſi.n.x.milia diademata corpo
ri inſanabiliter egroto circūpoſueri:nō curať. ORIGE.
Et ꝓma qdē facie cōmutatio aīe ē ſubſtātia: vt det ſubſtā
tiā ſuā hō paupib⁹: ⁊ ſaluet aīaꝫ ſuā. Sꝫ puto ꝙ non ha
bet aliqd hō:qḋ dās q̄ſi cōmutationē aīe ſue liberet eam
de morte:de⁹ aūt ꝓ aīab⁹ hoiuꝫ dedit cōmutationē preci
oſū ſanguinē filij ſui. GRE. Uel aliter pōt cōtinuari.qꝛ
ſancta eccleſia aliud habet tēpus perſecutiōis: ⁊ aliud pa
cis:redēptor nr̄ ipſa ei⁹ tpa diſtinguit in ꝑceptis.nā ꝑſecu
tiōis tpe ponēda ē aīa: pacis aūt tpe ea q̄ āpli⁹ dn̄ari pn̄t
frāgēda ſūt deſideria terrena.vn̄ dr̄: Quid.n.ꝓdeſt hoi?
HIE. Prouocatis aūt diſcipulis vt abnegarēt ſe ⁊ tolle
rent crucē ſuā:grandis fit terror audiētiū. Jcirco triſtib⁹
leta ſuccedūt: ⁊ dicit: Fili⁹.n.ho.ven.ē in glīa pr̄is ſui cuꝫ
an.ſuis. Times mortem? audi glīaꝫ triūphātis. Uereris
crucē? auſculta āgeloꝝ myſteria. ORI.q.d. Nūc qdē fi
li⁹ hois venit:ſꝫ nō ī glīa.nō.n.decebat eū in gloria cōſti
tutū peccata nr̄a portare:ſꝫ tūc veniet ī glīa:cū an̄ ꝑpara
uerit diſcipulos ſuos fact⁹ ſicut illi:vt illos faceret ſicut
eſt ipſe cōformes glīe ſue. CHRY. Nō aūt dixit in tali
glīa ī quali ē pater: ne alteruťate glorie ſuſpiceris: ſed ait
Gloria pr̄is:vt eadē glīa oñdať. Si aūt gloria vna ē:mani
feſtū ꝙ ſubſtātia vna ē. Quid ergo times petre mortē au
diens:tūc me videbis in glīa. Si aūt ego in glīa ⁊ vos

ſed tñ dicẽs gl'iaꝫ: terribilia imiſcuit i medium iudicium
introducens. vñ ſequit᷑: Et tunc reddam vnicuiqꝫ ſm ope
ra eius. HIERO. Non ē.n. diſtinctio iudei ⁊ gētilis vi
ri ⁊ mulieris: pauperū ⁊ diuitū: vbi nō pſone ſed opera
conſiderantur. CHRY. Hoc aūt dixit non ſolū pecca
torib' penas comemorās: ſed iuſtis brauia ⁊ coronas.
HIE. Poterat aūt apoſtoloꝝ tacita cogitatio iſtiuſmodi
ſcandalū ſuſtinere. Occiſionē ⁊ mortē nūc dicis eē futurā
ꝙ autē ꝓmittis te aſſuturū i gloria in tēpora longa differ
tur. Preuidēs ergo occultoꝝ cognitor quid poſſent obij
cere: pñtē timorē pñti cōpenſat premio dicens: Amē dico
vobis: ſunt quidā de hic ſtan. qui nō gu. mortem do. vi. fi.
ho. ve. in re. ſuo. CHRY. Volens ergo monſtrare qd
eſt illa gloria in qua poſtea venturus ē: eis in preſenti vi
ta reuelauit ſicut poſſibile erat eos diſcere: vt neqꝫ in dñi
morte iam doleant. REMI. Quod ergo hic dicitur im
pletum ē in tribus diſcipulis: quib' dñs trāſfiguratus in
monte gaudia eterne repromiſſionis oñdit: qui viderūt
eū in regno ſuo venientē. i. in ea claritate fulgētē: in q̄ pera
cto iudicio videbit᷑ ab oib' ſanctis. CHRY. Propter
hoc aūt non ꝑdicit noia eoꝝ qui aſcenſuri erāt i mōte: qꝛ
reliqui valde concupiſcerent ſequi: exēplū illi' glorie viſu
ri ⁊ grauiter tuliſſent velut deſpecti. GRE. Vel regnum
dei pñs eccleſia vocat᷑. ⁊ qꝛ nōnulli ex diſcipulis ei' vſqꝫ
adeo in corpore victuri erāt vt eccleſiā dei cōſtructā con
ſpicerent: ⁊ cōtra hui' mūdi gloriā erectā conſolatoria ꝓ
miſſiōe. nūc dr̄: Sunt quidā de hic ſtantib'. ORI. Mo
raliter aūt vbū dei his qui nouiter inducūtur ad fidem:
formā habet ſerui: pfectis aūt venit in gl'ia pr̄is ſui. Ange
li aūt illi' ſunt ꝓphetarū ſmones: quos nō ē poſſibile an
te ſpiritaliter intelligere: niſi cū ſpiritaliter intellectū fue
rit vbuꝫ chriſti: vt videant ſimul apparere in maieſtate.
Tunc autem dabit vnicuiqꝫ de gloria ſua ſm actū eius:
qꝛ quāto quis melior fuerit in actib' ſuis tāto ſpiritaliuſ
intelligit chriſtū vel ꝓphetas ipſi'. Stātes aūt vbi ſtat ie
ſus: ſūt qui fundatas hñt apud ieſū aīe baſes. Ex quib'
qui melius ſtāt: dicūtur nō guſtare mortē donec videant
vbū dei: qd venit in regno ſuo videns eminētiā dei quaꝫ
videre nō pñt q̄ diuerſis īuoluti ſūt peccatis: qd ē mortē
guſtare: q̄ peccans aīa morit᷑. Sicut.n. vita ē ⁊ panis viu'
q̄ de celo deſcēdit: ſic ⁊ inimica ei' mors panis ē mortu
us. Ex iſtis aūt panib' q̄dā modicū mādueāt tm̄ guſtātes
q̄dā abūdāti'. q̄.n. raro ⁊ modicū peccant: tātūmodo gu
ſtāt mortē. q̄ aūt pfecti' ſuſceperint ſpiritalē virtutē: nō gu
ſtāt eā: ſꝫ viuo pane ſemp veſcūtur. ꝙ aūt dicit: donec vi
deāt. nō diffinit tpꝰ: vt poſtq̄ trāſierit illud donec: fiat qd
añ nō fuerat factū: ſꝫ rē que neceſſaria ē exponit. q̄.n. ſe
mel videt eū in gloria ei': iā nequaquā guſtabit mortem.
RABA. Sanctos aūt mortē guſtare teſtat᷑: a quib' morſ
corporis quaſi libando guſtat᷑: vita vero anime poſſidē
do tenetur.

CA. XVII.

Et poſt dies ſex aſſumpſit ieſus petꝝ
⁊ iacobū ⁊ ioānē frēꝫ ei' ⁊ duxit illos
i mōtē excelſū ſeorſū: ⁊ trāſfiguratus ē
ante eos. Et reſplenduit facies ei' ſicut
ſol: veſtimēta aūt ei' facta ſunt alba ſi
cut nix. Et ecce apparuerūt illis moyſes ⁊ helias
cū eo loquētes. Reſpōdēs aūt petrus: dixit ad ie
ſuꝫ: Dñe bonū ē nos hic eē: ſi vis faciam' hic tria
tabernacula: tibi vnū: moyſi vnū ⁊ helie vnū.
REMI. Claritatē ſue viſiōis quā ꝓmiſerat dñs diſcipu
lis ſuis in hac trāſfiguratione habita i monte poſt ſex di
es cōpleuit. vñ dr̄: Et poſt ſex dies aſſūpſit pe. ⁊ ia. ⁊ io.
fra. ei'. HIERO. Querit᷑ aūt quō poſt ſex dies aſſum
pſit eos: cū lucas euāgeliſta octonariū numeꝝ ponat: ſed
facilis ē ſolutio: qꝛ hic medij ponuntur dies: ibi primus ad
ditur ⁊ extrem'. CHRY. Ideo aūt non confeſtiꝫ facta
ꝓmiſſione eos ſurſū ducit: ſed poſt ſex dies: vt reliqui di
ſcipuli nihil patiant᷑ humanū. i. aliquē inuidie motū. vel
vt horū dierū ſpacio vehemētiori cōcupiſcentia repleti:
qui aſſumēdi erant: ſolicita mēte accederent. RABA.
Merito aūt poſt ſex dies gloriā illā oñdit: qꝛ poſt ſex eta
tes futura eſt reſurrectio. ORI. Vel quia in ſex diebus
totus factus ē viſibilis mūdus: qui trāſcēdit oēs res mū
di: pōt aſcēdere ſup montē: excelſū ⁊ gloriā aſpicere ver
bi dei. CHRY. Ideo aūt hos tres aſſūpſit qm̄ alij pec
catores erāt. Intende aūt qualiter mattheus nō occultat
eos qui ſibi ꝑpoſiti ſūt. hoc.n. ⁊ ioannes facit ꝑcipuas
petri laudes comemorās. Ab emulatione.n. ⁊ vana glo
ria mundus fuit apoſtolorum chorus. HILA. In tri
bus aūt aſſumptis de triū origine: Sem: Chaꝫ: ⁊ Japhet
futura electio populi oſtendit᷑. RABA. Vel tres ſoli
modo diſcipulos ſecū ducit: Quia multi ſunt vocati pau
ci vero electi. Vel quia qui nūc fidē ſancte trinitatis icor
rupta mēte ſeruant: tūc eterna eius viſiōe letāt᷑. REMI.
Oſtenſurus aūt domin' gloriā ſue claritatis diſcipulis:
duxit eos i mōtē. vñ ſequitur: Et duxit illos in mōtē ex
celſū ſeorſū. In quo docet: qꝛ neceſſe ē oib' qui deū cōtē
plari deſiderant: vt nō in infimis voluptatib' iaceant: ſed
amore ſupernoꝝ ſemp ad celeſtia erigant: ⁊ vt oñdat di
ſcipulis q̄ten' gloriā diuine claritatis nō i hui' ſeculi pro
fūdo querāt ſed in celeſtis beatitudinis regno. Ducuntur
autē ſeorſū: qꝛ ſancti viri toto animo ⁊ fidei intētiōe ſepa
rati ſunt a malis: funditusqꝫ ſeparabūtur i futuro: vel qꝛ
multi vocati pauci vō electi. Sequit᷑: Et transfigurat' eſt
ante eos. HIERO. Qualis.n. futur' ē tēpore iudican
di: talis apoſtolis apparuit. Nemo aūt putet priſtinā eū
formā ⁊ faciē pdidiſſe vl' amiſiſſe corporis vitatē: ⁊ aſſū
pſiſſe corpus ſpiritale vel aereum. Sed quō trāſfigurat'
ſit: euāgeliſta demonſtrās. d. Et reſplēduit facies ei' ſicut
ſol: veſtimēta aūt ei' facta ſunt alba ſicut nix. Vbi ſplen
dor faciei oſtendit᷑ ⁊ candor deſcribit᷑ veſtiū: nō ſubſtātia
tollit᷑: ſed gloria cōmutat᷑. Certe transformat' ē dñs in eam
gloriā qua venturus eſt poſtea in regno ſuo. Trāſforma
tio ſplēdorē addidit: faciē nō ſubtraxit: ⁊ ſi corpus ſpirita
le fuerit. vnde ⁊ veſtimenta mutata ſunt: que intātū fuere
cādida: vt aliuſ euāgeliſta diſſerit: q̄lia fullo ſup terrā nō
poſſet facere: ⁊ huiuſmodi aūt corporale ē ⁊ tactui ſubia
cet: nō ſpiritale ⁊ aereū quod illudat oculos: ⁊ tm̄ in phā
taſmate aſpiciat᷑. CHRY. Si autē facies dñi reſplēdu
it ſicut ſol: ⁊ ſancti ſicut ſol fulgebūt: nūquid erit equalis
claritas dñi ⁊ ſuoꝝ: nequaq̄. Sꝫ qꝛ nihil lucidi' inenit᷑
ſole: idcirco ad manifeſtādū exēplū future reſurrectiōis:
⁊ facies dñi reſplēdere: ⁊ iuſti fulgere dicūtur ſicut ſol.
ORIGE. Myſtice aūt cū aliquiſ trāſcēderit ſex dies ſꝫ
ꝙ diximꝰ: videt trāſfiguratū ieſuꝫ añ oculos cordis ſui.
Diuerſas.n. habet verbū dei formas apparēs vnicuiqꝫ
ſm ꝙ videri expedire cognouerit: ⁊ nemini ſupra qd ca
pit ſemetipſū oñdit. vñ nō dixit ſimpliciter Transfigura
tus ē: ſed Corā eis. In euāgelijs.n. ieſus ſimpliciter itelli
git᷑ ab eis qui nō aſcendunt per exercitationē verborum
ſpiritaliū ſup excelſuꝫ ſapientie montē. Eis autē qui aſcē
dunt: iā non ſm carnē cognoſcit᷑ ſed deus verbū intelligi
tur. Corā his ergo trāſfigurat᷑ ieſus: ⁊ nō corā illis q̄ ſunt
deorſū in cōuerſatiōe terrena viuētes. Hi aūt corā quib'
trāſfigurat᷑: facti ſūt filij dei: ⁊ oñdit᷑ eiſ ſol eē iuſticie: ⁊ ve
ſtimēta ipſius fiunt candida ſicut lumē: que ſūt ſmones ⁊
littere euangeliorum quibus ieſus ē indutus ſm illa que
ab apoſtolis dicūtur de eo. GLO. Vel veſtimēta chri
ſti ſanctos ſignificant: de quibus eſaias: Omnibus his ve
lut veſtimento veſtieris: ⁊ viui operantur: qꝛ cādidi erūt
virtutibus: ⁊ omnis vitiorum eſtus ab eis remotus erit.
Sequitur: Et appa. illis moy. ⁊ heli. cum eo loquentes.
CHRY. Hoc autem multas habet ratiōeſ. Et ꝓma qui
dem eſt hec: Quia enim turbe dicebant eum eſſe heliam
vel hieremiam aut vnū ex prophetis: capita ꝓphetaꝝ

ſecum